

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Auteur

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
24 augustus 2026

Kenmerk
DGA / 108111098

RT 0000156496

nota
TER BESLISSING

BNC-fiche actieplan EU-eiwitsysteem

Parafenroute

Bijlage(n)
2

Aanleiding

Op 7 juli 2026 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) het Actieplan voor het EU-eiwitsysteem (hierna: het actieplan) gepubliceerd, gericht op het versterken van de weerbaarheid, het concurrentievermogen, de open strategische autonomie en de duurzaamheid van het EU-eiwitsysteem met een integrale benadering. De Kamer dient over de kabinetsappreciatie van de mededeling van de Commissie geïnformeerd te worden middels een BNC-fiche. Penvoerder is LVVN.

Geadviseerd besluit

- U kunt kennisnemen van de nota en akkoord gaan met het BNC-fiche (zie bijlage);
- U wordt daarbij geattendeerd om dit vóór 2 september te doen in verband met de bespreking van het fiche in de BNC-vergadering.

Kernpunten

- Aanleiding voor het actieplan is de EU strategische importafhankelijkheid van eiwitrijke grondstoffen, met name soja, en de additieven daarvan uit derde landen. Daarom pleit de Commissie voor een integrale aanpak om het EU-eiwitsysteem te versterken met een integrale benadering voor de gehele eiwitketen. De aandacht ligt daarbij op het verbreden van de duurzame Europese eiwitproductie, onderzoek, innovatie en ontwikkeling, en het versterken van eiwitwaardeketens van producent tot consument.
- Het actieplan is een aanvulling op de gelijktijdig gepresenteerde veehouderijstrategie¹, waarover de Kamer in een separaat BNC-fiche wordt geïnformeerd.

¹ COM(2026) 576 final, EU strategy on livestock (CELEX 52026DC0576).

- Het kabinet heeft kennisgenomen van het actieplan en staat hier positief tegenover. De aanbevelingen en handvatten komen grotendeels overeen met het Nederlandse beleid, verankerd in de Nationale Eiwitstrategie (NES)² en in de aangekondigde Agenda Voedselzekerheid³, en worden waar relevant meegenomen. Centraal daarbij staat de vermindering van de EU strategische importafhankelijkheden uit derde landen en de transitie naar een toekomstbestendig voedselsysteem dat duurzaam, concurrerend, weerbaar en open strategisch autonoom is. Wel is het van belang dat de Europese aanpak voldoende ruimte laat voor nationale omstandigheden en dat maatregelen proportioneel en marktgericht worden vormgegeven.
- Het BNC-fiche wordt besproken in de BNC-vergadering op 2 september 2026 en de CoCo op 8 september 2026, waarna het wordt doorgeleid naar de MR op 11 september 2026.

Toelichting

Samenvatting van de mededeling van de Commissie

Aanleiding voor het actieplan is het verminderen van de Europese strategische importafhankelijkheid van eiwitrijke grondstoffen en de additieven (aminozuren en vitamines) daarvan voor diervoeders, met name soja, uit derde landen. Deze afhankelijkheid maakt het EU-voedselsysteem kwetsbaar voor geopolitieke risico's, verstoringen in toeleveringsketens en prijsschommelingen. Het actieplan vormt een aanvulling op de gelijktijdig gepresenteerde veehouderijstrategie.

Het actieplan bevat handvatten en aanbevelingen voor een integrale beleidsbenadering voor het EU-eiwitsysteem die zich richt op drie hoofddoelen: (1) het versterken van de open strategische autonomie door het vergroten van de duurzame Europese eiwitproductie, (2) het versterken van de veerkracht, het concurrentievermogen en de paraatheid van het EU-eiwitsysteem door middel van onderzoek, innovatie en investeringen, en (3) het versterken van de eiwitwaardeketens in de EU door de markt voor eiwitten aantrekkelijker te maken, de vraag naar eiwitproducten te stimuleren en lokale oplossingen te bevorderen.

De Commissie biedt in het actieplan handvatten en aanbevelingen aan de lidstaten om de voorgestelde aanpak verder uit te werken en te implementeren aan de hand van zes samenhangende sporen. (1) versterking van de beleidscoördinatie, (2) uitbreiding van de duurzame EU-eiwitvoorziening, (3) bevorderen van onderzoek en innovatie, (4) verbeteren van de veerkracht, het concurrentievermogen en de paraatheid van het EU-eiwitsysteem, (5) versterken van eiwitwaardeketens en de aantrekkelijkheid van de markt te vergroten en (6) het bevorderen van circulariteit.

Deze integrale benadering moet bijdragen aan het opschalen van de Europese productie van eiwitrijke gewassen door gerichte stimulansen te bieden die zowel de vraag als het aanbod versterken. Dit is essentieel voor de transitie naar een duurzaam, concurrerend en weerbaar EU-eiwitsysteem en een toekomstbestendige veehouderij.

² De Nationale Eiwitstrategie, Kamerstuk 35 570 XIV, nr. 70.

³ Aankondiging Strategische Agenda Voedselzekerheid, Kamerstuk 31 532, nr. 310. Zie pijler twee.

Samenvatting van de kabinetsappreciatie

Het kabinet verwelkomt het actieplan van de Commissie om de EU-eiwitvoorziening weerbaarder, duurzamer en minder strategisch afhankelijk van een beperkt aantal importstromen te maken middels een integrale en samenhangende benadering van het EU-eiwitbeleid. Een dergelijke integrale benadering is noodzakelijk om, tegen de achtergrond van de huidige geopolitieke ontwikkelingen, de economische en veiligheidsbelangen van de EU en haar lidstaten beter te kunnen beschermen en versterken.

De aanpak van de Commissie sluit aan op het Nederlands beleid dat verankerd ligt in de NES en de aangekondigde voedselzekerheidsagenda. Versterking van het EU-eiwitsysteem draagt bij aan de vermindering van de strategische importafhankelijkheid van eiwitrijke grondstoffen en de additieven daarvan uit derde landen en aan de transitie naar een toekomstbestendig voedselsysteem dat duurzaam, concurrerend, weerbaar en open strategisch autonoom is. Van de handvatten en aanbevelingen uit het actieplan heeft het kabinet kennisgenomen en waar toepasbaar zullen deze worden meegenomen in het Nederlandse beleid. Wel is het van belang dat de Europese aanpak voldoende ruimte laat voor nationale omstandigheden en dat maatregelen proportioneel en marktgericht worden vormgegeven.

Daarbij is het kabinet geen voorstander van gekoppelde inkomenssteun binnen het GLB, vanwege het marktversturende karakter daarvan. Daarom vraagt het kabinet aandacht voor voldoende ruimte voor innovatie op het gebied van alternatieve eiwitten en nieuwe productiewijzen, zoals cellulaire agricultuur en precisiefermentatie, in lijn met de eigen inzet in de Agrofood Innovatieagenda. Verder acht het kabinet het wenselijk om een concrete doelstelling te verbinden aan het aandeel plantaardige eiwitten in humane diëten, zoals Nederland nationaal ook heeft vastgelegd. Tot slot acht het kabinet verdere modernisering van het Europese regelgevingskader wenselijk, zodat, waar wetenschappelijk is aangetoond dat dit veilig, verantwoord en uitvoerbaar is, meer ruimte ontstaat voor de hoogwaardige toepassing van circulaire eiwitbronnen en reststromen.